

FM 2015/38

Tillie Martinussen

12. maj 2015

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at kontakte kommunerne med henblik på at vurdere antallet af, og sags- og arbejdsbyrden for, sagsbehandlere, der arbejder med socialt udsatte børn og unge, og om der afsættes tilstrækkeligt med ressourcer til området, samt om det vil være muligt og hensigtsmæssigt at fastsætte vejledende sagstal for sagsbehandlerne. Resultaterne af Naalakkersuisuts undersøgelse og vurdering skal omdeles i form af en redegørelse til Inatsisartut senest den 1. april 2016.

(Medlem af Inatsisartut Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit)

Det glæder os i Demokraterne, at Naalakkersuisut allerede er igangsat en række initiativer på området, og vi takker forslagsstilleren for at sætte fokus på sagsbehandlere der arbejder med udsatte børn og unge, samt deres arbejdsvilkår.

Vi anskuer problemstillingen med for store sags-byrder for sagsbehandlere, og meget vanskelige kår for deres arbejde, som et problem der absolut må løses.

Lad os lige gøre det helt klart; de sager sagsbehandlere sidder med, er komplekse, udredningskrævende, og de må ofte tage beslutninger, som er meget, meget vanskelige. De gør det ofte i deres nærmiljø, i deres egen by eller bygd, og kan derfor risikere at behandle sager med familie og venner, og risikerer også social udstødelse. Det er virkeligheden. Socialrådgivere oplever desuden meget hårde arbejdsvilkår som trusler, voldelige klienter, sørgelige, hjerteskerende sager, og magtesløshed når systemet ikke er gearret til at tage imod, der fattes penge i deres kommuner, eller mangler ressourcer eller anvisningsmuligheder. Vi kan nok kun forestille os, hvor vanskeligt det må være at arbejde med børn og unge, som ikke modtager den hjælp de har behov for. Fordi systemet er itu.

Demokraterne skærper tonen en lille smule her, for vi mener, at de voksne – herunder særligt politikerne – må se at tage sig sammen og stoppe mudderkastning, ansvarsforflygtigelse og magtesløshed. Vi må indse alle som én, at vi er nødt til at trække på samme hammel. Og når ansvar skal placeres, må vi tage imod den, sige ok, børste støvet af os, og stramme op og komme videre. Vi ER de voksne og ansvarlige i dette samfund, og det kan simpelthen ikke passe, at vi ikke kan samarbejde om at begynde på eller finde nye løsninger på dette område.

For nytænkning skal der til.

At udrede sager hvor børn og unge har brug for hjælp, er i sig selv komplekst. At høre at nogle kommunale sagsbehandlere sidder 2 mennesker med 450 sager, som er komplekse, samtalekrævende og hvor der skal være tid til at lære børnene og deres familier at kende, at snakke om meget vanskelige forhold, og forsøge at finde netop det bedste tilbud til disse børn og deres familier er fuldstændigt hen i vejret. Det kan ikke lade sig gøre, og vi svigter disse børn, og ikke mindst sagsbehandlerne. Vi svigter dem groft.

Jeg er glad for, der findes et rejsehold som tager ud og hjælper med at udrede disse sager. Fordelen ved rejseholdet er, at de kommer udefra, og ikke er fra nærmiljøet. At de kan hjælpe med målrettet sags-nedbringelse, supervision, professionalisering og udredning. At de kan rejse tilbage til Selvstyret og fortælle hvordan det er fat. Her og nu. Bagdelen ved rejseholdet er, at de rejser igen.

Det er en udstrakt hånd, på et område som er meget komplekst, i voldsomt underskud af både hjælpe-ordninger til sagsbehandlerne og hjælpe-foranstaltninger til børn og unge. Vi er klar over, at området der her berøres er både komplekst og kan være meget finansielt tungt. Men sagsbehandlerne er første instans, eller måske 2. instans – efter politiet - der møder børnene efter noget i deres liv er gået skævt – nogen gange meget, meget skævt.

Lad mig give et eksempel fra egen anbringelse: mit første møde med en socialrådgiver var en socialvagt der kom og hentede mig på en adresse der ikke var mit hjem. Hun var meget fortravlet, talte med de voksne der var der, meget hurtigt og meget effektivt, slæbte mig med ud i en bil, og kørte mig til en akut-anbringelse hvor hun snakkede med de voksne der arbejdede der.

Jeg var 11 år, og dermed et stort barn i anbringelsesterminologi. Sagsbehandleren sagde ikke andet end ”hej”, til mig. Jeg fik ikke at vide hvor jeg skulle hen, hvordan anbringelsen skulle foregå, at jeg overhovedet blev anbragt, eller hvem de voksne var, som jeg mødte. Jeg fik ikke engang hendes navn.

Som voksen er jeg sikker på, at hun blot havde travlt, og ikke gjorde det af ond vilje. Og jeg er i dag lykkelig for, at jeg oplevede en anbringelsesmulighed overhovedet, en mulighed der ikke eksisterer mange steder i landet i dag. Men det tog mig rundt regnet 1 år i terapi at komme mig over det første møde med de sociale myndigheder, og det tog endnu flere år, at slippe for fornemmelsen af, blot at være en sag, en ubetydelig besværlighed i et umenneskeligt system. Fornemmelsen af at svigte sin familie, når de sociale myndigheder må træde til, kan ikke gøres op i hverken sagstal eller terapi-timer. Det er meget, meget ulykkelige omstændigheder, hver gang et barn skal anbringes uden for hjemmet, eller anvises foranstaltninger som familien burde kunne løfte selv. Uanset hvad årsagen er.

Det beder vi i dag sagsbehandlere arbejde med, under kæmpe-stort tidspres, imellem 80 til 250 andre sager hver enkelt sagsbehandler sidder med – og endda indimellem sager der er så forskellige som pensionsudbetalinger, arbejdsløshedsunderstøttelse, boligsikring og alkoholisme hos voksne m.m.

Et lille udpluk af tallene på området: Ca. 18.600 social-ydelses-modtagere er der i Grønland årligt. Politiet melder at der alene i første halvår af 2014 var 203 sager i landet, om husspektakler hvor der er børn til stede. Ofte er det familier med mere end et barn. Der er 4 gange så mange voldssager og 13 gange så mange sædelighedssager i Grønland målt pr. indbygger, end der er i Danmark. I 2014 anmeldtes der 52 sager om kønsligt forhold til børn under 15 år, og 7 sager om forførelse af barn under 18 år. 852 sager om ungdomskriminalitet – altså kriminalitet begået af børn op til 18 år, blev registreret i 2014.

Det er rigtigt, rigtigt mange sager. Bag hvert eneste tal, gemmer der sig en ”sag”, og den sag er et menneske. Der skal behandles ordentligt. Og har brug for hjælp. Og der sidder i bygder og yderdistrikter rundt omkring måske 1 eller 2 ansatte til at varetage alle disse områder, nogle

gange uden uddannelse, uden mulighed for hjælp og uden penge og supervision, som er hjælp til psykisk at håndtere alle de ting de ser og hører, og må behandle.

Whistle-blower-ordningen indført i kommunale myndigheder også, er et godt skridt på vejen for, at der kan fortælles, når kommunerne ikke kan løfte opgaven alene, og dermed kommer til at udføre et offentligt omsorgssvigt. Men hvad så, når forholdene kommer for dagens lys, som det senest er sket med tilsyn i kommunerne, hvor det afslørede, at nogle børn og unge venter år og dag på at det offentlige tager over i meget grove sager om omsorgssvigt, seksuelt misbrug eller grov vold i hjemmet?

Hvad skal sagsbehandlerne gøre, når de ikke kan henvise til anbringelser, ikke har ressourcer til at samtale med familierne, børnene og skolerne om, at finde skræddersyede løsninger til familierne? Nogle har brug for anbringelse udenfor hjemmet, andre anbringelser indenfor familien, nogle må flyttes til andre byer, nogle børn har behov for støtte og diagnosticering af forskellige syndromer eller sygdomme som ADHD, psykiatriske udredninger, nogle skal henvises til familiecentre i landet, andre har blot brug for økonomisk hjælp eller et forløb i skolen eller fritiden hvor de kan tale med nogen.

Og sagsbehandlerne har kun få anvisningsmuligheder, om nogen, og alt, alt for mange sager til, at de kan sætte sig ned, i fred og ro, og udrede præcist hvad hvert enkelt barn, eller dennes familie har brug for hjælp til. Det kan vi ganske enkelt ikke være bekendt.

Jeg tror ikke alene at vejledende sagstal kan dæmme op for disse problemer. Men det kan være et værktøj på vejen, som sagsbehandlerne kan tage i hånden og råbe vagt i gevær med. En målbar enhed, som de kan bruge til, at sige at her er der noget galt. Vi må ikke miste flere uddannede sagsbehandlere der brænder ud i deres arbejde, for så svigtes flere børn, vi taber flere menneskeliv på gulvet; børn og unge der skal have hjælp til at udvikle sig til stærke, arbejdsdygtige, uddannede og trygge, hele mennesker. Vi står i dag med en social katastrofe under tydelig udspilning foran vore næser, og børn og unge ender med at være de største ofre for dette. Uanset hvad løsningerne er, så skal vi finde dem. Nu.

Vi i Demokraterne mener, at man bør have sagsbehandlere som kun arbejder med børne - og ungeområdet, at supervision for sagsbehandlere, og kursustilbud samt undervisning af sagsbehandlere bør prioriteres styrket. Samtidig mener vi, at vi her må forsøge at udtænke alternativer i arbejdet for socialrådgivere og andre der arbejder med socialsager i kommunerne. Kan man lave turnusordninger i mindre byer, hvor der udveksles medarbejdere fra byer eller endog andre lande i perioder? Hvad har man gjort i andre lande der har haft samme socialbyrder for at løse den slags problemer her? Kan vi finde løsninger, som hjælper på kortere sigt, og kan vi afbureaukratisere sagsgangene for socialrådgiverne? Kunne man ansætte administrativt personale som indskriver diktat fra socialrådgiverne – der indtaler sagerne på diktafon, så de ikke også skal skrive journaler og bruge deres tid foran computeren, men snarere foran klienterne? Er det en løsning at løfte geografisk, altså kommune efter kommune, eller by efter by, i en årrække, for at sikre langtidsholdbare løsninger? Hvis Naalakkersuisut, politiet, Inatsisartut, kommunerne, økonomer og borgere sætter sig sammen omkring et bord, i forskellige taskforces, og angriber problemstillingerne én for én, kan det så være med til at løse en række af de udfordringer vi har på disse områder?

Der er flere spørgsmål end svar p.t. på dette område, og vi glæder os til at se den varslede ændringsstrategi fra Naalakkersuisut. Vi synes Familie- og Sundhedsudvalget bør inddrages og orienteres løbende i dette arbejde, og tilslutter os på den baggrund ændringsforslaget fra Naalakkersuisut.

Vi beder fagudvalget tage ovenstående med i deres overvejelser. Ligeledes håber vi, at møder med socialrådgiverne og deres ledelser i kommunerne finder sted, og håber at der udtænkes tværfaglige og nye løsninger på denne problemstilling. Det skal ske i tæt samarbejde med kommunerne, Naalakkersuisut og Inatsisartut i det omfang det overhovedet er muligt. Sammen må vi knække de sørgelige kurver som alle disse sager udgør. Sagerne er mennesker, og børn.

De har brug for vores hjælp. I dag.

Med disse ord henviser vi forslaget til videre behandling i Familie-og Sundhedsudvalget.